

Magyar Országgyűlés
Emberi jogi, kisebbségi, civil- és
vallásügyi bizottsága

Országgyűlés Hivatala

Ünemenyszám: J/45/7

Érkezett: 2006 NOV 29.

Dr. Szili Katalin Asszonynak
az Országgyűlés elnökének

Bizottsági ajánlás

HELYBEN

Bizottsági ajánlás általános vitához

**Az Országgyűlés
Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi
bizottságának**

a j á n l á s a

**a J/45. számon előterjesztett, Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának és
általános helyettesének 2005. évi tevékenységéről szóló beszámolóhoz**

Tisztelt Országgyűlés!

Az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága a 2006. november 28-ai ülésén a beszámolót első helyen kijelölt bizottságként megvitatta és ahhoz a Házszabály 95. § (2) bekezdése alapján az alábbi általános vitát előkészítő ajánlást nyújtja be:

A beszámoló megfelel az Alkotmány 32/B. § (6) bekezdésében és az országgyűlési biztosokról szóló 1993. LIX. törvény 27. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségeknek. A beszámoló átfogó képet ad az alkotmányos jogok hatósági eljárásokkal kapcsolatos biztosításának helyzetéről a panaszok vizsgálatának ügýtípusok szerinti jellemzői című első hosszú részben. A kötet második része az Országgyűlés szempontjából talán a legfontosabb, a jogalkotással összefüggő ombudsmani tevékenységet elemzi átfogóan, részletezve a korábbi években és a tárgyévben tett, teljesült, eddig nem teljesült, fenntartott és új ajánlásokat, javaslatokat egyaránt.

A bizottság külön is szeretné felhívni az Országgyűlés figyelmét az ombudsmanok jogszabály-véleményezési tevékenységéről szóló, valamint az Országgyűlésnek megfogalmazott javaslatokról, ajánlásokról szóló részekre és reményét fejezi ki, hogy az abban foglaltak nyitott fűlekre találnak.

A bizottsági ülésen mind az országgyűlési biztosok, mind a bizottság részéről elhangzott, hogy a jövőben az Emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottságnak, mint szakbizottságnak, és a többi bizottságnak is sokkal szorosabban kellene együttműködniük az országgyűlési biztosokkal a felhalmozott tudás és tapasztalat közös felhasználása, hasznosítása érdekében. Elhangzott továbbá, hogy a bizottságnak nagyobb súlyt kellene fektetnie az egyes jelentések, ajánlások megtárgyalására, illetve nagyobb felelősséget kellene

vállalnia az érintett kormányzati szervek és az Országgyűlés irányában is az ajánlások megvalósulása érdekében.

A bizottság örömmel vette tudomásul, hogy ez évben is nagy az érdeklődés az ombudsmanok munkája iránt, hiszen már 9 bizottság hallgatja meg őket. A beszámoló az országgyűlési biztos és általános helyettese munkájáról egyaránt beszámol azonos mélységben, fontos megállapítások és összehasonlítások, illetve összesítések által is. A beszámoló kiválóságát mutatja az is, hogy az eddig tárgyaló bizottságok egyaránt egyhangúlag javasolják általános vitára és elfogadásra a Plenáris ülésen.

A beszámoló „kézikönyv” jellege megkönnyíti az eligazodást és tájékozódást a hatóságok és a jogkövető állampolgárok számára egyaránt.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa éves beszámolóját az esszenciális, absztrahált, általános tapasztalatokkal kezdte. Fontosnak tartotta kihangsúlyozni, hogy 2005. év a jubileum éve volt (10 éves az OBH). 2005. évben a beérkezett panaszok, beadványok száma növekedett 10 %-kal. Az országgyűlési biztos kiemelte pozitívumként, hogy a közigazgatás szolgáltatásjellegű és emberbarátibb lett. Az országgyűlési biztos kihangsúlyozta, hogy a panaszok belső aránya is megváltozott, illetve átstrukturálódott. 2005-ben a legtöbb panasz az egészségügy területéről, az orvosi túlmunka és annak díjazása kapcsán érkezett. Az ombudsman több fontos területet külön is kiemelt, kistéleplésen, tanyán élők esély- és jogegyenlősége, kispoták ügye, katasztrófakezelés. Az országgyűlési biztos kihangsúlyozta, hogy 10 év átlagában 65 %-ban elfogadják az ajánlásait, az arány 2005. évben 7:1.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának általános helyettes különösen két ügycsoportot emelt ki szóbeli kiegészítésében, az egyik a gyermeki jogok és gyermekvédelem, melynek fontos nemzetközi háttere is van, a másik az oktatási jogok. Az általános helyettes szóbeli kiegészítésében ismét visszatért a média, elektronikus sajtó és szólásszabadság témakörben a két országos földi sugárzású TV csatorna műsorszolgáltatói szerződése meghosszabbítására vonatkozó ajánlására is. Az általános helyettes az új hulladékgazdálkodási törvény kapcsán az egészséges környezethez való jog kérdéseire is kitért.

A vitában elhangzott, hogy az Alkotmányban lefektetett 42 alkotmányos alapjog védelme nem könnyű feladat. Többször is szóba került az adatvédelem garanciális kérdése, és annak viszonya a többi alkotmányos joghoz, különös tekintettel a személyiséghöz fűzött jogokhoz.

Mindkét biztos részletesen kitért az egyéb jogvédőkkel való kapcsolatára is. Mindketten kihangsúlyozták azonban, hogy felül kellene vizsgálni az ún. ágazati ombudsok, és miniszteri biztosok feladat- és hatáskörét, és az országgyűlési biztosoknak a Parlamenttel együttműködve ki kellene alakítani a helyes megoldást. Véleményük szerint a jogállamiság érdekében szükség van profiltisztításra. Sajnálatosnak tartotta az általános biztos, hogy a jogvédők között (beleértve a bíróságokat is) volt egyfajta rivalizálás.

Ismét sajnálattal jegyezték meg, hogy az általuk használt székház ügye jogilag még mindig rendezetlen, mivel az épületnek jogcím nélküli használói továbbra is. A bizottság ezért fontosnak tartotta, hogy az országgyűlési határozatban ismét, immár harmadszor szerepeljen a

Kormány felkérése arra, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a biztosok zavartalan, nyugodt körülmények között folytathassák sokrétű és felelősségteljes szakmai munkájukat.

A bizottsági vitában az írásos anyag és szóbeli kiegészítés nyomán megfogalmazódott kérdésekre az országgyűlési biztos és helyettese meggyőző és kimerítő válaszokat adott saját belső munkamegosztásuk alapján kialakult szakterületükre vonatkozóan.

A hosszú vitában sok kérdés és észrevétel hangzott el a bizottsági tagok részéről is. A bizottság feladat- és hatásköréből adódóan elsősorban az emberi méltósághoz fűződő jogok védelme került előtérbe, természetesen sok szó esett az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód követelményéről, különösen a kistélepülések és kistérségek esélyeiről, illetve esélyegyenlőtlenségéről.

Több képviselő kihangsúlyozta, hogy általánosságban igaz, hogy a kistélepüléseken élők alkotmányos jogai tekintetében nincs biztosítva az esélyegyenlőség és a megfelelő érdekérvényesítés, és ez sok esetben összhangban áll a pénzügyi források hiányával. Egyes vélemények szerint jogegyenlőség van, de tényleges esélyegyenlőség nincs, különösen igaz ez a romákra.

A vitában több képviselő kifejtette azon véleményét, hogy az ombudsmanok egyre inkább a kisemberek szószólójaként, (kvázi „nép ügyvédjeként”) tevékenykednek, ami helyes tendencia. Különösen vonatkozik ez a monopolizált, ún. nagyszolgáltatókkal kapcsolatos vizsgálatokra. Egyes vélemények szerint az ombudsmanoknak van egy helyettes szolgálat, bizalomprotólló szerepe is. A vitában a környezetvédelem, egészségügy, betegjogok, oktatási témák mellett több szó esett a halmozottan hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségének (jogegyenlőségének) kérdéseiről, és olyan fontos vitatható emberi jogokról is, mint pl. a lakhatáshoz való jog.

A bizottság megítélése szerint az emberi jogokkal kapcsolatos szemléletalakításban nagyon fontos szerepük van az ombudsmanoknak.

A vita összegezéseképpen megállapítást nyert, hogy szükségessé válhat az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló törvény felülvizsgálata és újragondolása. Az országgyűlési biztosok sérelmezik azt is, hogy csak az adatvédelmi biztos kapja meg a törvény alapján véleményezésre a jogszabály-tervezeteket. A bizottság megítélése szerint a jelenlévő rendszert kellene tovább fejleszteni, a hatáskörök újragondolásával, esetleges kiszélesítésével.

A bizottság a beszámolót egyhangúlag támogatja és ajánlja az Országgyűlésnek elfogadásra első helyen kijelölt bizottságként. (19i)

A bizottság előadója az általános vitában: Balog Zoltán elnök (Fidesz)

Budapest, 2006. november 29.

Balog Zoltán
a bizottság elnöke